

۲۱۵۸۲۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مو دودین هیکاتی

رفهای خواهرم

(آداب و رسوم و فتنک عامه مردم سمنان)

سکینه شمس الدین

انتشارات حبله رود

۱۳۹۹

سرشناسه	شمس‌الدین، سکینه، ۱۳۳۳-
عنوان و نام پدیدآور	مو دودین هکاتی: حرف‌های خواهرم (آداب و رسوم و فرهنگ عامه مردم سمنان) / سکینه شمس‌الدین
مشخصات نشر	سمنان: انتشارات حبله‌رود، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۱۲۷ص، .
شابک	۵-۵۹-۶۸۸۷-۶۲۲-۹۷۸: ۲۵۰۰۰۰ ریال.
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
عنوان دیگر	حرف‌های خواهرم (آداب و رسوم و فرهنگ عامه مردم سمنان)
موضوع	سمنان- آداب و رسوم و زندگی اجتماعی
موضوع	Semnan (Iran)- Social life and customs
رده‌بندی کتاب	DSR۲۰۹۵:
رده‌بندی دی‌رجی	۹۵۵/۸۳۲
شماره کتاب‌شناسی ملی	۷۲۹۴۷۸۲:

شناسنامه

مو دودین هکاتی (حرف‌های خورم)

سکینه شمس‌الدین

ویراستار: علی دولتیان

ناشر: حبله‌رود

چاپ نخست، ۱۳۹۹

شابک: ۵-۵۹-۶۸۸۷-۶۲۲-۹۷۸

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

تایپ و صفحه‌آرایی: محمدتقی رهبری فرد

طرح روی جلد: حامد مداح

چاپ و صحافی: پیدایش

قیمت: بیست و پنج هزار تومان

این اثر با حمایت مؤسسه فرهنگی هنری سمن بویان سمنان منتشر شده است.

ناشر: حبله‌رود

سمنان

میدان معلم، ساختمان ۷، فردوس

طبقه اول، واحد ۷

www.hablerood.ir

فهرست

۶۲	چشمِ نظر.....	۱	مقدمه.....
۶۶	سالییه.....	۴	موخوییه.....
۶۸	تله‌شوئه و غله‌میزه.....	۶	غله.....
۶۸	نافاغله دزدی.....	۱۴	حاج میهدی شوخ.....
۷۰	شوره چپلکه.....	۱۶	شوخی هاگیر.....
۷۰	ورتماسیینه مچی دستی یا پایی.....		آداب و رسوم و بازی های مردم
۷۲	نمه داغ.....	۱۹	سمنان.....
۷۲	خنجه بیین.....		عاریین جنجله کرد.....
۷۴	هؤل و هراس.....		زومه میخ بوکوات.....
۷۴	زخسی واگیرداری.....	۲۴	رسمی یازدهمی عاریسی.....
۷۶	ناف بگیت.....	۲۶	زانویین بدیین.....
۷۸	وجه مایج.....	۲۸	ناخنی بگیت.....
۸۰	وشکیین خینه.....	۳۰	ملا باجی.....
۸۳	غذاهای محلی سمنان.....	۴۲	بگیر و بنیندن.....
۸۴	قلیه.....	۴۴	اذغالی دُرُس کرد.....
۸۴	شوره لیگته.....	۴۸	قدیمی ختمومی.....
۸۶	شرینه لیگته.....	۵۰	پستی بونی واشه گل.....
۸۶	اشکنه.....	۵۴	بالشمین قسَم بدا.....
۸۶	اؤوه روئون.....	۵۷	درمان های سنتی.....
۸۸	وچن شیطنی.....	۵۸	کمر ورچیند.....
۹۰	نون بیت ذنین کییه.....	۵۸	دُرمنی دَر دین دایی زه.....
۹۸	تاسکا.....	۶۰	چله بریند.....

کَلَّه جوش ۹۸

وَجْه سیر واکرد ۱۰۰

گوشت بُخورد ۱۰۲

چُنْدی ضرب المثلی ۱۰۵

www.ketab.ir

دفتر حاضر بیانگر آن است که مطالب و موارد ناگفته‌ی بسیاری برای واکاوی پژوهشگران سمنانی وجود دارد؛ مطالبی که با زوایای پنهان و ناپیدای آن متوجه می‌شویم به اندازه دقایق لحظاتی بی‌شمار تاریخ سمنان؛ مضامین قابل بررسی در انتظار شاعران، نویسندگان، پژوهشگران و مروجان سمنانی نشسته است که باید با غبار روبی از آن، در دسترس تشنگان و شیفتگان نسل‌های آینده قرار گیرد.

سرکار خانم سکینه شمس‌الدین از فرهنگیان خردمندی و علاقه‌مند زبان سمنانی، گوشه‌هایی از تاریخ نه‌چندان دور سمنان را که با خاطرات کم‌کی‌اش عجین شده است با قلم و زبان خود به تصویر کشیده است.

بسیاری از مطالب مطروحه در این دفتر قابلیت آن را دارد که در سطح بسیار گسترده‌تری و در قالب‌ها و گونه‌های ادبی متعدد مورد بررسی و پژوهش مجدد قرار گیرد و دایره معرفت سمنانی پژوهان را فزونی بخشد.

در هر سابط و دالان و کوچه و باغ و راغ و صحرا و بیابان این دیار، و در خشت خشت بافت‌های سنتی و اصیل و در سینه‌ی پیران و بزرگان این شهر

کهن و پهناور؛ برگ‌های زرینی از تاریخ و تمدن وجود دارد که باید در آینده هنر جلوه گر گردد.

موسسه سمن بویان این آمادگی را دارد که با همکاری و همراهی، هدایت و حمایت مسئولان نهادهای فرهنگی که برای پاسداشت فرهنگ کهن، همت می‌ورزند، پژوهش‌ها و آثار برتر سمنا را چاپ و منتشر سازد.

علاقه‌مندان آثاری از این دست برای تهیه دهها اثری که تا کنون به چاپ رسیده است به موسسه سمن بویان مراجعه نمایند تا با گنج‌هایی که با رنج فراوان تهیه و در دسترس قرار گرفته است بیشتر و بهتر آشنا گردند.

گاه شاهد آن بوده‌ایم که دمنانی‌های مقیم در اقصی نقاط جهان با ارتباط در کانال تلگرامی شعر و ادبیات سمنا در جستجوی چنین آثاری بوده‌اند.

انتظار داریم علاوه بر مدیران و مسئولان، کلیه سمناهای غیرتمند و علاقه‌مند به زبان مادری و فرهنگ بومی خود در پخش و نشر این آثار کوشا باشند و پدیدآورندگان آن را ارج نهند و به هم‌خوش گامی کوچک در ترغیب و تشویق آنان بردارند.

در همین جا فرصت را مغتنم شمرده، از بزرگواران: محترم‌هاشایان، یدالله عبدوس و علی دولتیان که به آرایش و پیرایش و ویرایش این اثر پرداخته‌اند، تقدیر و تشکر نمایم در این راستا تلاش همه‌ی این گرامیان این بوده است که اصالت قلم نویسنده به همان صورتی که بوده است حفظ گردد.

امید است با تلاش‌های مستمر پدیدآورنده و به‌کارگیری پیشنهادهای استادان

و صاحب نظران در آینده شاهد آثار بیشتر و بهتری از ایشان باشیم. ان شاء الله.
در پایان لازم به ذکر است که در زبان سمنانی، صدای بین فتحه و کسره که
از ویژگی‌های بارز این زبان است با کسره معکوس «پ» نشان داده شده است که
در زیر «ف» مرتبط قرار گرفته است. بعضی از شاعران نیز از فتحه معکوس
استفاده می‌کنند.

محمد رضا جدیدی

مدیر هیئت مدیره فرهنگی هنری سمن بویان سمنان